

ETU-sikatautityöryhmän ohjeita sikojen tautitutkimuksista

Eläinten terveys ETT ry:n sikatautityöryhmä koostuu eläinlääkäreistä, jotka ovat sikojen eläinlääkinnän asiantuntijoita. Työryhmässä on mukana edustaja Helsingin Yliopistosta, Evirasta, teurastamoteollisuudesta ja sikapraktikoista ETT:n edustajien lisäksi.

Työryhmä haluaa tuoda sikojen hoitaville eläinlääkäreille käytännön ohjeita siitä, milloin sikoja tai niistä otettuja näytteitä tulisi lähettää sairauden syyn selvitykseen. Työryhmä muistuttaa Sikavan kansalliseen tasoon vaadittavista ns. 1. luokan taudeista, joista sikalan tulee olla vapaa. Näiden tautien seuranta tulee tehdä huolella jokaisella tilakäynnillä, ja mikäli oireet viittaavat näihin tauteihin (porsasyskä, sikadysenteria, kapi, salmonella tai aivastustauti) tulee aina ryhtyä näytteenottoon ja ilmoittaa epäilystä Sikavaan. Lisäksi, jos tilalla joudutaan hoitamaan toistuvasti samoja oireita tai käytetään mikrobilääkkeitä ryhmälääkityksinä esim. rehun tai juomaveden mukana mihin tahansa diagnoosiin, tulee näytteitä ottaa vähintään kerran vuodessa taudinaiheuttaja – ja resistenssitilanteen kartoittamiseksi.

Alla ohjeita eläinryhmittäin

Vieroitetut porsaas

1. Suolistotulehdus

- jos havaittu paljon (tilakäynnillä yli 10%:lla eläimistä) ja/tai tilalla on vaadittu pitkäaikaista lääkintää, tulee tehdä seuraavia, vaihtoehtoisia toimenpiteitä:
 - tilalta lähetetään kuolleita/lopetettuja, tyyppillisesti oireilevia, lääkitsemättömiä porsaita avattavaksi Eviraan
 - tai eläinlääkäri tekee raadonnavauksia ja lähettää tarvittaessa suolinäytteitä Eviraan
 - tai eläinlääkäri ottaa ulostenäytteitä ja lähettää ne tutkittavaksi Eviraan

2. Hengitystieoireet

- jos havaittu paljon (tilakäynnillä yli 10%:lla eläimistä) ja/tai tilalla on vaadittu pitkäaikaista lääkintää, tulee tehdä seuraavia, vaihtoehtoisia toimenpiteitä:
 - tilalta lähetetään kuolleita/lopetettuja, tyyppillisesti oireilevia, lääkitsemättömiä porsaita avattavaksi Eviraan
 - tai eläinlääkäri tekee raadonnavauksia ja lähettää tarvittaessa keuhkonäytteitä Eviraan
 - tai eläinlääkäri ottaa ja lähettää veri- tai sierainlimanäytteitä laboratorioon tutkittavaksi
 - jos tilalla on käytössä toistuva lääkitys tai lääkerehu, tulee näytteitä ottaa vähintään kerran vuodessa tilanteen kartoittamiseksi

3. Keskushermosto-oireet

- epäiltäessä eläintautilaissa mainittua tautia toimitaan eläintautilain ohjeiden mukaan

- jos havaittu useita (tilakäynnillä yli 6%:lla eläimistä) tulee tehdä seuraavat toimenpiteet:

- tilalta lähetetään kuolleita/lopetettuja eläimiä avattavaksi Eviraan

4. Alikehittyneet porsaas, ns. ”räpälees

- jos havaittu vähintään useita (yli 6% eläimistä)
 - selvitä tilannetta joko raadonnavauksin tai näytteiden avulla.

5. Jalkasairaudet

- jos havaittu paljon (tilakäynnillä yli 10%:lla eläimistä)
 - selvitä syitä mm. olosuhteita ja hoitoa
 - tee tarvittaessa raadonnavauksia tai ota näytteitä

6. Hännänpurenta

- jos havaittu paljon (tilakäynnillä yli 10%:lla eläimistä)
 - selvitä syitä hännänpurentaan

Lihasiat

1. Suolistotulehdus

- jos havaittu paljon (tilakäynnillä yli 10%:lla eläimistä) ja/tai tilalla on vaadittu pitkäaikaista lääkintää tai äkillisesti oireiden määrä on noussut erityisesti ensimmäisen kasvatuskuukauden jälkeen, tulee tehdä seuraavia toimenpiteitä:
 - tilalta lähetetään kuolleita/lopetettuja, tyyppillisesti oireilevia, lääkitsemättömiä sikoja avattavaksi Eviraan
 - tai eläinlääkäri tekee raadonnavauksia ja lähettää tarvittaessa suolinäytteitä Eviraan
 - tai eläinlääkäri ottaa ulostenäytteitä ja lähettää ne tutkittavaksi Eviraan

2. Hengitystieoireet

- jos havaittu paljon (tilakäynnillä yli 10%:lla eläimistä) tulee tehdä seuraavia, vaihtoehtoisia toimenpiteitä:
 - tilalta lähetetään kuolleita/lopetettuja, tyyppillisesti oireilevia, lääkitsemättömiä porsaita avattavaksi Eviraan
 - tai eläinlääkäri tekee raadonnavauksia ja lähettää tarvittaessa keuhkonäytteitä Eviraan
 - tai eläinlääkäri ottaa ja lähettää veri- tai sierainlimanäytteitä laboratorioon tutkittavaksi

3. Keskushermosto-oireet

- epäiltäessä eläintautilaissa mainittua tautia, toimitaan eläintautilain ohjeiden mukaan
- jos havaittu useita (tilakäynnillä yli 6%:lla eläimistä) tulee tehdä seuraavat toimenpiteet:
 - tilalta lähetetään kuolleita/lopetettuja eläimiä avattavaksi Eviraan

4. Alikehittyneet eläimet ns. "räpäleet"

- jos havaittu vähintään useita (yli 6% eläimistä)
 - selvitä tilannetta joko raadonavauksin tai näytteiden avulla

5. Jalkasairaudet

- jos havaittu paljon (tilakäynnillä yli 10%:lla eläimistä)
 - selvitä syitä mm. olosuhteita ja hoitoa
 - tee tarvittaessa raadonavauksia tai ota näytteitä

6. Hännänpurenta

- jos havaittu paljon (tilakäynnillä yli 10%:lla eläimistä)
 - selvitä syitä hännänpurentaan

Emakot

1. Maitokuumeen tyypiset oireet

- jos havaittu useita (tilakäynnillä yli 6%)
 - selvitä syitä esim. ruokintaa, veden saantia ja sen laatua emakon juomapaikalla, emakoiden kuntoluokkia, porsitushygieniaa jne.

2. Valuttelu

- jos havaittu useita (tilakäynnillä yli 6%)
 - selvitä syitä esim. porsitushygieniasta sekä katso hedelmällisyystuloksista tilanteen vakavuus ja näytteenottotarve

3. Krooninen utaretulehdus

- jos havaittu muutamia (tilakäynnillä yli 1%)
 - keskustele emakoiden poistosta, lattiarakenteista, karsinahygieniasta sekä hoitokäytännöistä

4. Luominen

- jos havaittu useita (tilakäynnillä yli 6%)
 - aloita selvitys kokonaistilanteesta (mm. rokotekäytännöt ja muut oireet) ja näytteenottotarpeesta (verinäytteitä ja sikiönäytteitä jälkeisineen)
 - lähetä edustavia näytteitä tarpeeksi monta ja jos luomisten syy ei heti selviä, lähetä tarvittaessa lisää näytteitä

5. Jalkoihin liittyvät ongelmat (niveltulehdukset, sorkkavauriot, muut)

- jos havaittu useita (tilakäynnillä yli 6%)
 - selvitä esim. lattia- ja karsinarakenteet, eläinten ryhmittelykäytännöt, lääkityskäytännöt, sairaskarsinan käyttö, poistosyyt, lihantarkastustulokset

6. Hengitystieoireet

- jos havaittu useita (tilakäynnillä yli 6%) tai yksittäisiä, vakavaoireisia tapauksia
 - reagoi ja selvitä oireet muissa ikäryhmissä ja ryhdy tarvittaessa näytteenottoon

7. Ripuli

- jos havaittu useita (tilakäynnillä yli 6%) tai yksittäisiä, vakavaoireisia tapauksia
 - reagoi ja selvitä oireet muissa ikäryhmissä ja ryhdy tarvittaessa näytteenottoon

8. Ihotulehdus

- jos epäilet kapia, ota yhteyttä Sikavaan

9. Lapavauriot

- jos havaittu useita lieviä tai yksittäisiä vakavia vaurioita
 - selvitä asiaa esim. kuntoluokkia, ruokintaa (rehun määrä ja ruokintakerrat) ja lattiarakenteita. Vakavissa tapauksissa eläin on poistettava.

10. Kuntoluokat

- jos paljon emakoita kuntoluokassa 1-2, tarkastele ruokintaa